

Republika e Kosovës – Republika Kosova – Republic of Kosovo

ZYRA RREGULLATORE PËR UJËSJELLËS DHE MBETURINA
REGULATORNI URED ZA VODOVOD I OTPAD
WATER AND WASTE REGULATORY OFFICE

RAPORT VJETOR

MBI VLERËSIMIN E PËRMBUSHJES SË CAQEVE TË PËRCAKTUARA ME PROCESIN RREGULLATOR TË VITIT 2011 PËR KRU-të

Periodha e shikuar: 1 Janar – 31 Dhjetor 2011

Punuar nga:
Departamenti për Financa dhe Tarifa Rregullatore (DFTRR), ZRRUM

Prishtinë, Korrik 2012

Parathënie

Ky raport pasqyron të dhënat e performances së shtatë (7) kompanive regjionale të shërbimeve të ujit, me të cilën vlerësohet përmbushja e caqeve të përcaktuara me procesin rregullatorë gjatë vitit 2011 dhe jep një pasqyrë të përgjithshme të sektorit për periudhën e shikuar.

Raporti përmban të dhënat për çdo kompani veç e veç sikurse edhe të dhënat sektoriale për treguesit e përpunuar.

Raporti është përgatit mbi bazën e të dhënave të përcaktuara si cak me procesin rregullatorë 2009-2011 për vitin 2011, të dhënave të deklaruara nga kompanitë në Departamentin e Performances (DP) në ZRRUM të mbledhura dhe përpunuara sipas projektit të mbledhjes së të dhënave të Sistemit të Raportimit Financiarë, Operativ dhe të Shërbimeve për Konsumatorë (ROFK).

Të gjitha të dhënat e paraqitura në këtë raport janë të audituara nga ZRRUM, gjatë procesit të auditimit/verifikimit të dhënave për të gjitha KRU-të në Kosovë.

Përmbajtja

1. ANALIZA E PRODHIMIT, HUMBJEVE, FATURIMIT TË UJIT DHE UJERAVE TË ZEZA DHE NUMRIT TË KONSUMATORVE	4
1.1. Paraqitja grafike për ujin e prodhuar dhe të faturuar sipas KRU-ve	5
2. ANALIZA E SHPENZIMEVE OPERATIVE	8
2.1. Mbulimi i shpenzimeve të përgjithshme operative nga shuma e arkëtimit.....	12
2.2. Paraqitja grafike e të dhënave për shpenzime operative sipas KRU-të	12
3. ANALIZA E FATURIMIT DHE ARKËTIMIT NË VLERË MONETARE	14
3.1. Paraqitja grafike e faturimit dhe arkëtimit në vlerë monetare për KRU-të	17
4. INVESTIMET KAPITALE	19
4.1. Investimet e realizuara gjatë nëntë mujorit të parë të vitit 2011	19
4.2. Paraqitja grafike e investimeve kapitale.....	23
5. KONKLUSIONE	24

1. ANALIZA E PRODHIMIT, HUMBJEVE, FATURIMIT TË UJIT DHE UJERAVE TË ZEZA DHE NUMRIT TË KONSUMATORVE

Analiza në vazhdim ofron të dhëna për këto kategori operative të shërbimeve të ujit të shprehura në metër kub (m^3): (I) uji i prodhuar, (II) uji i humbur apo i pa faturuar, (III) uji i faturuar, (IV) ujërat e zeza të faturuara; (V) numri i konsumatorëve.

Të dhënat e tilla do të paraqiten në formë tabelore të sistemuara në tri kolona, të cilat pasqyrojnë të dhënat historike të vitit 2010 për krahasim, të dhënat e aprovuara nga ZRRUM për vitin 2011 dhe të dhënat e realizuara nga KRU-të gjatë vitit 2011, dhe në dy kolona tjera është paraqitur përqindja e përmbushjes/mospërmbushjes së caqeve dhe vlerësimi përfundimtarë për përdhën e shikuar.

Tabela Nr. 1 Pasqyra e të dhënave sasiore për ujin e prodhuar, ujin e humbur, ujin e faturuar, ujërat e zeza të faturuara, numrin e konsumatorëve, % e përmbushjes së caqeve dhe vlerësimi përfundimtarë për vitin e përmbyllur 2011.

Shpjegim:

Vlerësimi përfundimtarë për të dhënat e tabelës 1., mbështetet në bazë të këtij kalkulimi: kolona "Ndryshimi në %" paraqet diferencën në mes kolonës "Të dhënave të realizuara nga KRU-t gjatë vitit 2011" me kolonën e "Të dhënave të aprovuara nga ZRRUM për vitin 2011 dhe pastaj serish të futur në raport me kolonës së aprovuara nga ZRRUM për vitin 2011 dhe për të nxjerrur përqindjen në fund është shumëzuar me 100".

Tabela Nr. 2 Pasqyra e të dhënave sektoriale për ujin e prodhuar, ujin e humbur, ujin e faturuar, ujërat e zeza të faturuara, numrin e konsumatorëve, % e përmbushjes së caqeve dhe vlerësimin përfundimtarë për vitin 2011.

Kur shikohen të dhënat sektoriale mund të konstatohet se sasia e ujit të prodhuar dhe numri i konsumatorëve kanë trend pozitiv, por për prodhimin e ujit nuk mund të vlejë një konstatim i tillë, pasi që me prodhimin e ujit kemi humbje të shtuar të sasisë ujit të prodhuar e si rezultat përfundimtarë edhe ky tregues nuk mund të vlerësohet pozitivisht.

1.1. Paraqitja grafike për ujin e prodhuar dhe të faturuar sipas KRU-ve

Në vijim do të paraqiten në mënyrë grafike të dhënat e veçanta të çdo kompanie për prodhimin dhe humbjen e ujit si dhe të dhënat sasiore të ujit dhe ujërave të zeza të faturuara, numri i konsumatorëve të shërbyer për periudhat krahasuese.

Këto diagrame si të tilla nuk do të komentohen pasi që përmes tyre mund të vërehet qartë shkalla e realizueshmërisë së caqeve të caktuara nga ZRRUM, si dhe krahasimi i tyre me periudhën e njëjtë kohore të vitit paraprak.

Diagrami Nr. 1. Prodhimi i ujit në m³

Diagrami Nr. 2. Uji i humbur në m³

Diagrami Nr. 3. Uji i faturuar në m³

Diagrami Nr. 4. Ujërat e zeza të faturuara në m³

Diagrami Nr. 5. Numri i Konsumatorëve

2. ANALIZA E SHPENZIMEVE OPERATIVE

Edhe këtë grupim të dhënave do të paraqesim në formë tabelore duke i identifikuar shërbimet e ujit dhe shërbimet e ujërave të zeza për vitin historik 2010 dhe ato të vitit 2011, për të vlerësuar shkallën e përmbushjes së objektivave të përcaktuara për vitin rregullatorë të përmbyllur 2011.

Tabela numër 3. përfshin shtatë (7) kompanitë të cilat veprojnë në sektorin e ujit dhe kanalizimit, ku do të shihen shpenzimet operative dhe vlerësimi për të dhënat e ujit në 5 kolonat e para, ndërsa në 5 kolonat tjerat shpenzimet operative dhe vlerësimi i ujërave të zeza.

Kolona e parë dhe e gjashtë paraqesin shpenzimet historike gjatë vitit 2010, kolona e dytë dhe e shtatë paraqet shpenzimet e aprovuara nga ZRRUM për vitin 2011,

Kolona e tretë dhe tetë paraqet shpenzimet e krijuara nga kompanitë gjatë vitit 2011.

Pastaj në kolonën e katërt dhe të nëntë kemi % si produkt i shpenzimeve të ndodhura nëpër kompani dhe shpenzimeve të aprovuara së bashku (KRU-ZRRUM) me procesin rregullatorë të vitit të shikuar dhe në kolonën e pestë dhe të dhjetë kemi vlerësimin përfundimtarë.

Për kolonat e të dhënave historike 2010 dhe për kolonën e të dhënave të realizuara për vitin e shikuar 2011 të dhënat janë marrë nga DP në ZRRUM, kurse të dhënat në kolonën Aprovuara nga ZRRUM janë marrë nga Vlerësimi përfundimtar i aplikacionit për tarifa nga procesi tarifar 2009-2011, për vitin 2011.

Tabela Nr. 3. Pasqyra e shpenzimeve operative historike 2010 dhe ato të aprovuara dhe realizuara gjatë vitit 2011 (ndaras për ujë dhe kanalizim)

Tabela Nr 3a. është produkt i tabelës numër 3., por dallimi është se këtu nuk janë ndarë uji dhe kanalizimi por janë paraqitur në formë të përmbledhur të dhënave të Tabelës 3. për të kuptuar më lehtë përmbledhjen e të dhënave dhe për të kuptuar krahasimet e bëra.

Tabela Nr. 3a. Pasqyra e përmbledhur e shpenzimeve operative historike 2010, të aprovuara nga ZRRUM dhe realizuara për shërbimet e ujit dhe kanalizimit, gjatë viteve 2010 dhe 2011

Të dhënat e paraqitura në tabelën e mësipërme janë të marra nga tabela nr. 3 në të cilën janë mbledhur shpenzimet operative për ujë dhe ato për kanalizim, nga të cilat kemi fituar shumën e përbashkët të tyre për ujë dhe kanalizim, nga të cilat kanë dalë rezultatet e prezantuara kompani për kompani.

Nga analiza e parashtruar në tabelën e mësipërme vërehet qartë se sa kanë arritur KRU-të të përmbushin caqet e përcaktuara në procesin tarifor në kontekstin e shpenzimeve operative.

Ato Kompani që gjatë vitit kalendarik kanë operuar me më pak shpenzime operative sesa që është aprovuar, ato marrin vlerësim Pozitiv, ndërkajë ato që kanë tejkaluar shumën e shpenzimeve operative të aprovuara nga ZRRUM marrin vlerësim "Negativ".

Tabela numër 3b. përmban të dhënat e përmbledhura sektoriale të shtatë (7) kompanive regjionale të shërbimeve të ujit nga e cila nxjerrim konkluzionet mbi gjendjen e këtij sektori në raport me shkallën e përmbushjes së objektivave gjatë vitit 2011.

Tabela Nr. 3b. Pasqyra e të dhënave të përmbledhura sektoriale të shpenzimeve operative për ujë e kanalizim për gjatë vitit 2011

2.1. Mbulimi i shpenzimeve të përgjithshme operative nga shuma e arkëtimit

Në këtë tabelë përveç shpenzimeve të përgjithshme operative kemi shtuar edhe shpenzimet apo kostot e shumës së investimeve vetanake gjatë vitit 2011. Duhet theksuar se tek kolona Arkëtimi janë futur vetëm të hyrat nga ofrimi i shërbimeve të ujësjellësit dhe të kanalizimit dhe nuk janë futur të hyra nga shërbime të tjera që mund të kenë KRU-të përkatëse.

Tabela. Nr. 4. Pasqyra mbi të dhënat e mbulueshmërisë së të hyrave të arkëtuara me shpenzimet e përgjithshme operative direkte të ndodhura gjatë vitit 2011, në këtë tabelë është futur edhe shuma e investimeve vetanake të realizuara gjatë vitit 2011.

Të dhënat e KRU "Mitrovica" sh. a. Mitrovicë janë dukshëm dalluese nga kompanitë tjera pasi që faturimi i ujit të furnizuar për pjesën veriore të qytetit është pasqyruar me 0 (zero) pasi konsumatori nuk ka paguar as një shumë nga faturat e lëshuar nga kompania.

Duhet theksuar se për ta mbuluar këtë ndryshim KRU "Mitrovica" sh. a. Mitrovicë, vit pas vit ka marr shuma të caktuara të subvencionimit nga Buxheti i Ministria së Financave të Qeverisë së Republikës së Kosovës, e cila shumë gjatë vitit 2010 ka arrit në 385,000 € dhe gjatë vitit 2011 në shumë prej 938,448 €, me destinime të caktuara.

2.2. Paraqitja grafike e të dhënave për shpenzime operative sipas KRU-të

ZRRUM nuk do t'i komentoj as të dhënat grafike të paraqitura më poshtë për shpenzimet operative pasi që të njëjtat janë të qarta dhe janë komentuar pak a shumë më lartë dhe palët e interesuara mund t'i nxjerrin vetë konkluzionet e veta për të dhënat e dala.

Diagrami Nr .6. Shpenzimet operative për ujë për vitin 2011

Diagrami Nr. 7. Shpenzimet operative për kanalizim për vitin 2011

3. Analiza e faturimit dhe arkëtimit në vlerë monetare

Të dhënat për faturim dhe arkëtim në vlerë monetare do të paraqiten po ashtu në formë tabelore, në mënyrë që më lehtë të krahasohen rezultatet e arritura gjatë vitit 2011 me ato të aprovuara nga ZRRUM me procesin e përcaktimit të tarifave për vitin 2011.

Tabela do të përmbaj edhe një kolonë me të dhënat historike të vitit 2010, e cila do të mundësoj krahasimin historik të rezultateve të arritura si për faturimin po ashtu edhe për arkëtimin.

Të dhënat historike janë marr nga Raporti Përfundimtarë i Vlerësimit të përmbushjes së objektivave të përcaktuar për vitin e përmbyllur (historik) 2010. Të dhënat për shumat e aprovuara janë marr nga Raporti Përfundimtar i përcaktimit të tarifave për secilën kompani veç e veç për vitin 2011.

Përveç anës tekstuale dhe tabelave, të dhënat mbi efikasitetin e faturimit dhe të arkëtimit do të paraqiten edhe përmes diagrameve.

Tabela Nr. 5. Të dhënat e faturimit dhe arkëtimit në vlerë monetare për të dy shërbimet si dhe shumave nga tarifa fikse

Tabela Nr. 5.a. Pasqyra e vlerësimit përfundimtar të faturimit dhe arkëtimit në vlerë monetare

Me qellim pasqyrimi të gjendjes reale të KRU "Mitrovica" sh. a. Mitrovicë, duhet theksuar se shuma e përfituar në emër të subvencionit nga Ministria e Zhvillimit Ekonomik, respektivisht Buxheti i Ministrisë së Financave të Republikës së Kosovës për vitin 2011 ka qenë 938.448 €, me desitine të caktuara.

Tabela Nr. 5b. Pasqyra e të dhënave sektoriale për faturim dhe arkëtim gjatë vitit 2011

Kjo tabelë vërteton faktin se kompanitë janë larg nga përmbushja e objektivave të përcaktuara për këtë periudhë kohore të shikuar.

Shpjegim:

Duke pasur parasysh faktin se asnjëra nga KRU-t në Kosovë nuk ka arrit t'i përmbush caqet e përcaktuara për faturim dhe inkasim nga procesin rregullatorë i përbashkët (DFTRR-KRU), Rregullatori e vlerëson performancën e sektorit si tejet negative dhe jo efikiente për periudhën gjatë vitit 2011.

3.1. Paraqitja grafike e faturimit dhe arkëtimit në vlerë monetare për KRU-të

Në vijim do të paraqiten në mënyrë grafike të dhënat e faturimit dhe arkëtimit në vlerë monetare. Nga forma e tyre shihet shkalla e realizueshmërisë së objektivave të caktuara sipas marrëveshjes KRU-ZRRUM, si dhe krahasimi i tyre me periudhën e njëjtë kohore të vitit paraprak.

Diagrami Nr. 8. Diagrami i faturimit të ujit në vlerë monetare për vitin 2011

Diagrami Nr. 9. Diagrami i arkëtimit për ujë në vlerë monetare për vitin 2011

Diagrami Nr. 10. Diagrami i faturimit për kanalizim në vlerë monetare

Diagrami Nr. 10. Diagrami i arkëtimit për kanalizim në vlerë monetare për vitin 2011

4. INVESTIMET KAPITALE

Për vitin 2011 me procesin rregullatorë të viteve 2009-2011 të gjitha kompanive u janë lejuar shuma të caktuara të investimeve kapitale nga burimet e brendshme të financimit të cilat i kanë ngarkuar tarifat e viteve përkatëse dhe natyrisht që janë lejuar edhe të gjitha projektet kapitale të planifikuara për realizim nga donatorët potencial.

Në tabelën Nr. 6., janë kategorizuar investimet për dy llojet e shërbimeve; shërbimet e ujësjellësit dhe shërbimet e kanalizimit, të cilat janë ndarë në asetet infrastrukturore dhe jo-infrastrukturore, pastaj të njëjtat janë definuar edhe për kah forma e planifikuar e financimit, në investime vetjake dhe nga donatorët potencial.

4.1. Investimet e realizuara gjatë vitit 2011

ZRRUM i ka kushtuar rëndësi të veçantë çështjes së realizimit të Investimeve Kapitale nga burimet vetanake të kompanisë gjatë vitit 2011, pasi të njëjtat e kanë ngarkuar tarifën, dhe për këtë, ka organizuar vizita sistematike duke u takuar me zyrtarë kompetent të KRU-ve, prej nga edhe kanë marrë të dhënat për investimet kapitale, të cilat janë të paraqitura në pasqyrat e më poshtme tabelore.

Të dhënat e investimeve kapitale të paraqitura në tabelën e mëposhtme paraqesin të dhëna tashmë të audituara, për të cilat është bërë vizita secilës kompani dhe nga të cilat është marr pajtimi i tyre.

Tabela Nr. 6. Pasqyra e investimeve kapitale të planifikuara për t'u realizuar nga KRU-të, të lejuara nga DFTRR/ZRRUM dhe të realizuara nga KRU-të gjatë vitit 2011

*Tabela Nr. 6. a. Pasqyra e shumës së investimeve **vetanake** të planifikuara nga KRU-të dhe të aprovuara nga ZRRUM për vitin 2011, si dhe të realizuara nga KRU-të gjatë vitit 2011.*

Kjo tabelë pasqyron saktë shkallën e realizueshmërisë së investimeve kapitale të financuara nga mjetet vetanake të kompanive dhe të sektorit në përgjithësi e cila është dëshpëruese dhe është për tu arsyetua.

Tabela Nr. 6. b. Pasqyra e shumës së investimeve të planifikuara nga donatorët për tu realizuar te KRU-të, të aprovuara nga ZRRUM për realizim për vitin 2011, si dhe shkallën e realizueshmërisë së tyre gjatë vitit 2011.

As premtimet e donatorëve nuk janë realizuar gjatë vitit 2011, të cilat mund të përshkruhet si projektet e investimeve kapitale të financimeve vetanake të kompanive.

Për të realizuar, ose për tu ofruar realizimit të projekteve të investimeve kapitale nga të dy burimet e financimit mbetet shumë për tu bërë nga të dy palët e ma së shumti nga vet kompanitë.

Nuk duhet me pas iluzione se investimet e tilla kapitale janë lehët të realizueshme dhe nëse akordohemi për këtë, atëherë kompanitë duhet me qenë më të përmbajtur me planet e tilla të cilat, asnjëherë nuk po realizohen, e as q po u ofrohen realizimeve të projekteve të tilla.

Rregullatori do ti kushtojë shumë ma tepër kujdes mos realizimit të projekteve të investimeve kapitale dhe në vazhden e kësaj do të merr edhe veprimet e duhura adekuate në çdo fund vit tariforë, për vitin ardhshëm të procesit rregullatorë.

4.2. Paraqitja grafike e investimeve kapitale

Diagramet e mëposhtme shprehin në mënyrë grafike investimet e planifikuara nga kompanitë, aprovuara dhe të realizuara nga burimet vetanake si dhe të atyre prej donacioneve, si të tilla do të paraqiten pa bërë ndonjë komentim nga ZRRUM.

Diagrami Nr. 12. Shuma e investimeve vetanake të planifikuara për realizim nga KRU-të, aprovuara nga ZRRUM dhe ato të realizuara nga vet kompanitë gjatë vitit 2011

Diagrami Nr. 13. Shuma e investimeve të planifikuara për realizim nga KRU-të dhe donatorët dhe të aprovuara nga ZRRUM për vitin 2011

5. KONKLUZIONE

Nga të dhënat e këtij raporti mund të nxirren disa konkluzione të cilat janë përshkruar edhe në pjesë të caktuar të tekstit paraprak.

Sidoqoftë është mirë të përmendet fakti se kompanitë në përgjithësi kanë dështuar në përmbushjen e synimeve të veta të cilat bartën nga periudha në periudhë dhe nga viti në vit. Kjo, po ashtu ka si pasojë edhe e mos-planifikimin e mirë nga ana e KRU-t për tërë procesin rregullatorë të viteve 2009-2011.

Njohurit tona për sektorin të cilin e kemi në kompetencë për ta rregulluar, konfirmojnë bindjen tonë se kompanitë në përgjithësi, Planet Biznisore të tyre, i kanë bazuar më tepër në vullnetin e mirë për t'i përmbush objektivat e përcaktuar gjatë gjithë procesit rregullatorë 2009-2011 dhe për vetë procesin tariforë të vitit 2011, e të cilat mund të ndërlidhen me një staf menaxherial adekuat, dhe mjete jo të mjaftueshme financiarë për t'i përmbush të njëjtat, duke mos harruar me përmend edhe ndikimet e jashtme vështërsuese - disa nga të cilat janë jashtë sferës së ndikimit të menaxhmentin etj.

Kompanitë duhet të angazhohen për të përgatit dhe përpiluar plane të bazuara dhe të qëndrueshme duke u mbështet në të dhëna reale ekzistuese të brendshme dhe ato të pritshme nga jashtë.

Shpresojmë se viti 2012 do të jetë vit kthese në drejtim të përmbushjes së objektivave të përcaktuara me procesin rregullatorë për të njëjtin vit.

ZRRUM do të vazhdojë monitorimin e realizueshmërisë së objektivave të përcaktuara me procesin rregullatorë 2012 për çdo kompani veç e veç në periudha të caktuara kohore, sikurse janë 6 dhe 9 mujori i parë vitit 2012 dhe tërë vitin 2012..

Çdo shumë e mos realizimit të investimeve kapitale të aprovuara me procesin rregullatorë të vitit 2012-2014, duke filluar nga viti 2012 mund të ketë reperkusione të caktuara të cilat do të sanksionohen nga rregullatori gjatë vlefshmërisë së tarifave të vitit pasues.